

Yttrande över SOU 2025:59 - Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck

Inledning

Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (NCH) vid Länsstyrelsen Östergötland yttrar sig över betänkandet utifrån sitt uppdrag att stödja och bidra till ett strategiskt, förebyggande och kunskapsbaserat arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck på nationell, regional och lokal nivå.

Yttrande

NCH välkomnar att åtgärder vidtas för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive de förslag som utredningen presenterar. Under de senaste åren har det redan skett flera straffrättsliga lagändringar inom området hedersrelaterat våld och förtryck. NCH ser ett behov av att utvärdera vilka effekter dessa lagändringar har haft. Inte enbart vad gäller antal lagförda brott, utan även vad de inneburit i praktiken för de som är eller har varit utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.

Vidare ser NCH att det utöver ytterligare lagstiftningsåtgärder även behövs flera andra åtgärder. Komplexiteten i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ställer höga krav på ett kunskapsbaserat arbete. NCH vill även framföra vikten av ett långsiktigt stöd till de utsatta, efter det akuta omhändertagandet, som motsvarar deras individuella behov.

7.4.3 Vilseledande att ingå äktenskap bör i vissa fall kriminaliseras

NCH instämmer i förslaget om att utvidga bestämmelsen om äktenskapstvång till att även omfatta vilseledande. Förhoppningsvis kan det leda till ett starkare skydd för bland annat personer med

intellektuell funktionsnedsättning, som är en särskilt sårbar grupp när det kommer till utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck.

7.5.4 Ett utvidgat straffansvar för äktenskapsresor

NCH ser positivt på förslaget om att utvidga tillämpningsområdet gällande bestämmelsen om vilseledande till äktenskapsresa. Vidare instämmer NCH även i att brottsbeteckningen ska ändras då den föreslagna rubriceringen är mer lämplig utifrån den nya lydelsen.

7.5.5 En ny straffbestämmelse om äktenskapsresebrott mot barn

NCH instämmer i utredningens resonemang gällande att utsattheten kan vara större när det gäller barn. Därmed tillstyrker NCH även förslaget om att införa en särskild bestämmelse gällande äktenskapsresebrott mot barn.

7.7.4 Tvång att vara kvar i ett äktenskap bör inte kriminaliseras särskilt

NCH anser likt utredningen att tvång att vara kvar i ett äktenskap inte bör kriminaliseras särskilt. Dock vill NCH belysa vikten av att ge utsatta kvinnor information om deras rättigheter samt adekvat stöd och skydd genom hela uppbrottsprocessen. Både innan, under och efter en skilsmässa.

9.15 Hemliga tvångsmedel bör få användas i utredningar om äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott

NCH kan se behovet av att använda hemliga tvångsmedel i utredningar om äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott. Precis som utredningen anger är äktenskapstvång samt barnäktenskapsbrott mycket allvarliga brott som skapar ett stort lidande och kan få livslånga konsekvenser för de som utsätts. Det är även en kränkning av de mänskliga rättigheterna. NCH instämmer därmed i att brotten har så allvarlig karaktär att det motiverar en användning av hemliga tvångsmedel.

Ärendets slutberedning

I detta ärende har länsråd Ann Holmlid beslutat. Utredare Elin Hellberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har följande personer deltagit, handläggare Angelika Rudberg, samt Suzi

Pergel t.f. avdelningschef vid Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.